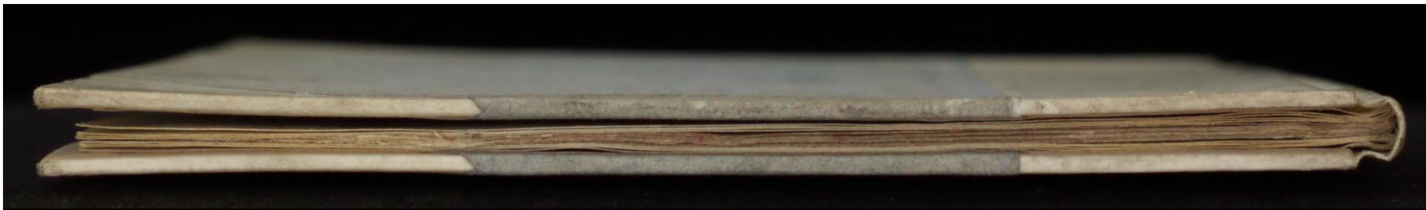
226
E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

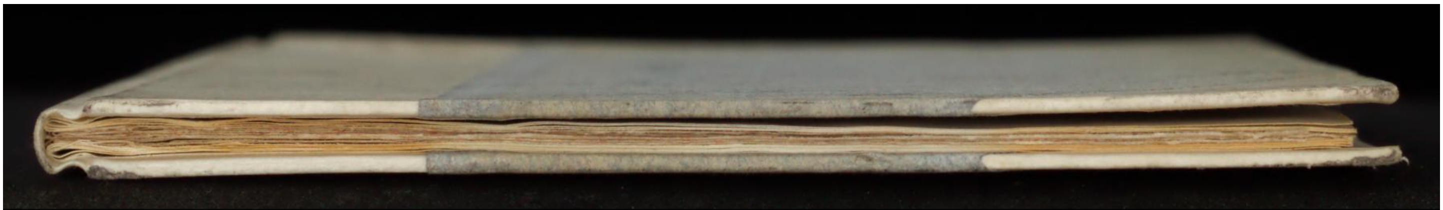


Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

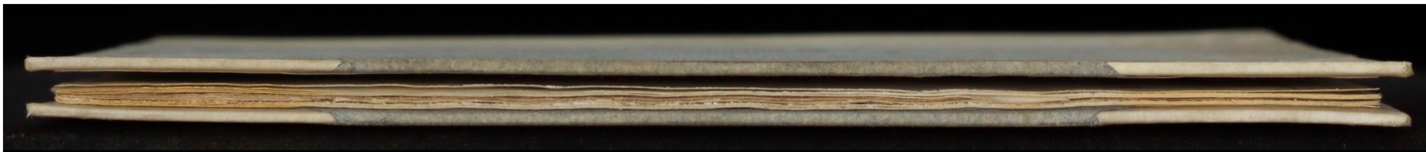
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

~~12 K. I: 87~~
226 E 25
NKr. 1957

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

¶ Tractatus qui Stella clericorum inſcribit. feliciter incipit.



Vaſi ſtella matutina in medio ne-
bule. id. eſt peccatoꝝ Proprietates
hui⁹ ſtelle matutine pñt referri ad
quēlibet doctorē fidei id ē ad ſacer-
dotē. Et ꝯtinent᷑ in his verſibus.

Lucis ſplendorē fert ſecū. fert quoqꝫ rorem
Ingens dat letū vigilāſqꝫ decēs: preit ipſum
Solem. defectum lune comitans. hyemiſqꝫ
Tempore luceſcit. cedens eſtate quieſcit;

¶ Gloſa.

Lucis ſplendorem fert ſecū: vt ibi. Vos eſtis lux mundi Fert quoqꝫ rorem. ſcꝫ in p̄dicatōne. vt ibi Tenebroſa aqua in nubib⁹ aeris. Ingens eſt vt ibi. Ecce ſacerdos magnus Dat letum i d'eſt facit letum audientem p̄dicatōem qui eſt in tenebris ignorantie. Vigilāſqꝫ dicitur: vt ibi. Beatus ſeruus quē cū vene[...] dñs. inuenerit vigilantē. Decenſqꝫ dicitur. ſcꝫ per bonā famam ꝛ honeſtā cōuerſationem. Preit ipſum ſolem. id e[ſt] [ch]riſtum qui eſt verus ſol iuſticie. ſicut miles dominum ſuum precedit inimicos occidendo gladio ſuo acuto: vt mortui mundo viuant chriſto. Defectum lune comitans. id eſt ſancte eccleſie per cōpaſſionē. Vñ Quis infirmatur et ego nō infirmor? Hyemiſqꝫ tempore luceſcit. id eſt in tempore tribulationis apparet in calore fidei. Cedens eſtate quieſcit. ſcꝫ in ardente a feruore luxurie ꝛ a ceteris vitijs Vñ Qui potuit trāſgredi ꝛ non eſt trāſgreſſus. Salomon. Memēto creatoris tui ꝛc. Aplus. Diuiſiones miniſtrationum ſunt in eccleſia dei. ſcꝫ actiui. cōtemplatiui. ꝛ prelati. Vnuſquiſqꝫ in ſua vocatōe ꝛ in ſuo ordine vel miniſterio vl' officio intendat vt virtuoſe ꝛ fideliter in vinea operetur. Vñ Chriſoſtomus Multi ſunt p̄lati ſiue ſacerdotes noīe. ſed pauci ſunt dignitate Vñ apl's. Melius eſt eſſe paucos ꝛ vtiles q̄ꝫ multos inutiles. Lucas. Meſſis quidē multa. opar[ii] ꝟo pauci. ſcꝫ fideles ꝛ veri Hieronymus. Si charitas facit preciū in reb⁹ honeſtis. nihil charius deo et homib⁹ habētib⁹ rōem bono ꝛ vtili paſtore. Joānes. Paſtor bonus aīam ſuā ponit pro ouib⁹ ſuis. Vñ ter dictum eſt petro Petre amas

A ij

KONINKL. BIBLIOTHEEK 'S HAGE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

me. Gloſa. Amas me plus q̃ tuos cognatos ⁊ amicos plus q̃ res
tuas tꝑales:/plus q̃ teipm:/paſce oues meas. Unde dñs in euãgelio.
Qui amat aĩam ſuã plus q̃ me nõ eſt me dignus. Apl's. Erunt ho/
mines ſeipſos amãtes. Illi dicunt ſeipſos amare qui ſuũ honorẽ ⁊ cõ
modum plus diligũt q̃ honorẽ dei. Auguſtinus in libro de doctrĩa
chriſtiana. Illi vere deũ diligũt qui nihil aliud q̃ vt nomẽ dei glori/
ficet exercent. Uñ iam pauci volũt ſuſtinere ꝓpter chriſtum pauper/
tatem. contemptum. dolorem. Sed cupiunt diuitias. honores ⁊ ſua
uitates huius mundi. Tales em̃ nõ ſuſcipiũt curas aĩarũ vel ꝑlatu/
ras ꝓpter onus vel ꝓpter iugum dñi. ſed propter honorem. Cura em̃
animarũ non debetur honori ſed oneri.

Multiplex em̃ eſt queſtio quomodo ſacerdos vel paſtor curã ſuã
intrauerit vel quõ in ea vixerit vel qualiter eam rexerit. vel pa/
trimonium crucifixi expẽderit. vel ꝓpter quem finem eã ſuſceperit. vl'
vt paſcat gregem ſibi cõmiſſum verbo ⁊ bono exemplo. vel vt paſcat
a grege. Unde hoc nomẽ paſtor deriuatur ab hoc verbo paſco paſcis
et non paſcor paſceris. Unde illud Hieremie. Paſtores paſcebãt ſe
et gregem meum non paſcebant

In vltima em̃ rõne reddenda dixit ioſeph. id eſt chriſtus qui eſt
verus ioſeph fratrib⁹ ſuis ſcz paſtoribus eccleſiarum Amẽ dico
vbis. nõ videbitis faciem meam donec adduxeritis fratrem veſtrum
minimũ. Gloſa. Qui minimũ requirit nõ obliuiſcit maiorem. Uñ il
lud. Sanguinem eius. id eſt animã eius de manu tua requirã. Gre
gorius. Tot mortibus digni ſunt negligentes paſtores quot negli/
gunt animas. Unde videat quiſq̃ paſtor vel ſacerdos quomodo cu/
ram ſuam intrat. vel quomodo regat. vel qualiter in ea viuat. vl' pro
pter quem finem eam ſuſcepit. vel quomodo patrimonium crucifixi vt
dictũ eſt expendat. ne a dño ei obiiciatur in reddendo rationem ironi
ce. Amice ſcz tꝑalium rerum ⁊ non animarum. quomodo huc intra/
ſti nõ habens veſtem nuptialem:/id eſt charitatem. q2 non ꝓpter cha/
ritatem. id eſt deum qui eſt vera charitas. curam tuã intraſti: vt gre
gem tibi cõmiſſum paſceres verbo ⁊ bono exemplo. ſed vt paſcereris
ab eo id eſt vt negligens ⁊ ocioſus ⁊ viues luxurioſe. ⁊ eo obmuteſcen
te dicat dñs. Ligatis manib⁹. ne poſſit ſe defendere. ⁊ pedib⁹ ne poſ/
ſit fugere. ꝓiicite eũ in tenebras exteriores. id eſt cõtinuo ꝑpetue vreu
tes q2 plus dilexit lucrum temporale q̃ animarum pro quibus fili⁹
dei mortem ſuſtinuit Et quia hic vixit delicioſe ⁊ totus ſuſpirauit in
peccatis. totus ſuſpiret eternaliter in penis. Et quantũ gloriatus eſt
in deliciis vite huius tantũ locum date ei in tormẽtis. ⁊ facite eũ mõ
tem in inferno ⁊ ardeat vt oleum in flamma. Uñ Eſaias. Apporta/

ri faciam ſicut gallum gallinaciũ .qui portatur de foro pedibus ſur/
ſum erectis ⁊ demiſſo capite ⁊ decoquitur in olla.ſic tu decoqueris in ol
la gehẽnali varijs cruciatibus:vt pena correſpondeat culpe q2 nõ caſ/
taſti nõ generaſti.⁊ cum alijs maior reputabaris ſicut gallus gallina
cius maior eſt alijs

Cum beneficium alicui porrigitur valde gaudet.ſed non querit
primo quis ſauctorum ſit patronus in eccleſia.ſed quantum va
leat in temporalibus. Unde iam pauci curant quomodo curam ſuſ/
cipiunt ſuam vel intrant aut qualiter eam regant vel in ea viuant ſe/
cundum deum nec ſymoniam abhorrent.ſeu heu iam in pluribus do
minantur. Gregorius.Si quis ea intentione gradus eccleſiaſticos
vel beneficia querit:vt inde habeat vite neceſſaria hic peruerſo ordi/
ne vult celeſtia mercari.Longe enĩ melius eſſet mendicare vel arare
vnde viueret, Unde Joannes .Qui non intrat in ouile per oſtium.
id eſt chriſtum ſed aſcendit aliunde.ille fur eſt ⁊ latro.fur eſt furando
ſibi virtutes ab alijs.latro eſt occidendo animas.Fur non venit niſi
vt furetur mactet ⁊ perdat.Furetur virtutes mactet corpus.⁊ perdat
animam in gehennam ignis.

Quilibet paſtor ⁊ ſacerdos in ſe tenetur habere tria ſcʒ ſcientiam e/
loquentiam ⁊ bonam vitam.Scientiã debet habere diuinorum
librorum ac eorum intelligẽtiã in quibus deũ cognoſcat ſe ⁊ alios .Bernar.
Multi multa ſciũt.ſeipſos aũt neſciunt.Qui ſeipm nõ cognoſcit ni
hil ſcit. Hec eſt enĩ pbatiſſima ſciẽtia inter philoſophos ſeculares .di
cũt enĩ cognoſce teipſum.Quĩ Auguſtinus in libro de ſancta trinita
te dei pfert ſciẽtie celeſtiũ.terreſtriũ.⁊ infernorum.ppriam cognoſcere in
firmitatem. Unñ ⁊ Bernardus.Dñe da mihi ſcire te cognoſcere me.
diligere te.Eloquentiã debet habere diſcretam:vt ea que ſcit ⁊ intel
ligit alijs predicet.ne abſcondat pecuniã domini ſui id ẽ ſit canis mu
tus in domo id ẽ eccleſia.vñ Eſa.Clama ne ceſſes ⁊ annũcia populo
meo ſcelera eorum.Tullius Melius eſt eloq copioſe ⁊ prudẽter q̃ aliqd
ſine eloqnẽtia acutiſſime excogitare id eſt eloquẽtia eſt ſcientia recte
proferẽdi ex cogitatõe cum ornatu vborũ ⁊ pondere ſententiarum.Idẽ
Efficatius eſt audire q̃ audiri.ideo ſacerdos tenetur habere ſcientiã et
eloquẽtiam.Unñ Gregorius.In ſciẽtia ſacerdotis nec eſt venia nec ex
cuſatio.Daniel.alibi.Ezechiel.Qui aũt docti fuerint fulgebũt qua/
ſi ſplẽdor firmamẽti.id eſt ſolis.⁊ q ad iuſticiã erudiũt multos quaſi
ſtelle in ppetuas eternitates.Unñ Apls.Duplici honore honorandi
ſunt ſacerdotes.pmo pter officij dignitatẽ.ſcdo pter doctrinã preci
pue illi qui fideliter laborãt in euãgelio.q2 ordo fidelium prelatorum
eſt precipuus Uitam bonam tenetur habere ſacerdos:vt que ore pre

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

dicat opere compleat. Actuū p̄mo. Cepit ieſus facere ⁊ docere Hiero
nymus. Quid em̄ aliud eſt bene loqui aut p̄dicare ⁊ ꝑuerſe viuere ꝙ̄
proprio ore ſeipm̄ cōdemnare Origenes. Qui aliū nō inſtruit ſeipm̄
docere nō poteſt. Gregorius. Nō in ꝟborū ſplēdore p̄dicator glorie
tur ſed in ope ꝟtutū. Hieronym⁹ Doctoris eſt lapſis manū porrigē-
re adiutricē ⁊ errantibꝫ oſtēdere iter ꝟitatis Gregori⁹ Bonus doctor
eſt q̄ humiliter ſeruat diſciplinā. ⁊ per diſciplinam non incurrit ſuper
biam. Chryſoſtomus. Vis bonus apparere circa vitam tuā eſto au-
ſterus. circa aliorum peccata eſto benignus. Audiant te hoīes parua
mandantē ⁊ grauia facientē. Gregorius. Cuius vita deſpicit reſtat
vt eius ſermo cōtemnetur.

QUiuis em̄ paſtor ſiue ſacerdos ſit ſedulus in cura ſibi cōmiſſa ⁊
in ambone fidelis predicator vt preco domini vt paret domino
plebem perfeceam. in cathedra vt pius ⁊ diſcretus iudex. in confeſſio
ne mediator inter deum ⁊ peccatorem. Unde Chryſoſtomus. Nō er
ramus modicam penitentiam iniungentes. Nonne melius eſt ꝓpter
miſericordiā reddere rationē ꝙ̄ ꝓpter credulitatem. nā vbi paterfami
lias eſt largus. diſpenſator eius nō debet eſſe tenax. Sed deus eſt be
nignus vt quid ſacerdos auſterus.

SJt etiam ſacerdos vel paſtor pius in afflictoꝝ cōpaſſione ⁊ ho-
ſpitalitate. ⁊ in elemoſynarum pro poſſe largitōe duplici. ſcꝫ cor
porali ⁊ ſpirituali. Spiritualis continetur in hoc verſu. Corriga par
co precor doceo fero conſulo ſolor. Corrigo errantem. parco inimicis.
precor pro inimicis. doceo inſipientes. fero ſuſtinentes. conſulo puſil-
lanimes. ſolor tribulatos. Corporalis continetur in hoc verſu.
Colligo poto cibo redimo tego viſito condo.
¶ Sunt etiam ſeptem ſpecies elemoſyne. Prima eſt quā homo ſibi-
ipſi dat. vñ Salomō Miſerere aīe tue placēs deo. Idē Qui ſibi ne-
quā cui bonus. Scd̄a elemoſyna ponit̄ ſupra pedes dñi. quā dat oſti
atim mendicantibꝫ ⁊ ꝑegrinis ⁊ hoſpitibꝫ in hoſpitio colligēdo ꝓpter
deū. Vñ Eſa. Frāge eſurienti panē tuū. Auguſtin⁹ Elemoſyna ē vn-
guentū quo maria magdalena vnxit pedes dñi. id eſt pauꝑis. q̄ ſunt
membra eius vngebat Tercio ponitur in gremiū dñi que dat lepro-
ſis infirmis ⁊ captiuis. p̄cipue inter paganos. Vñ Eccl'iaſtes. Abſcō
dite elemoſynā in ſinu paupeꝝ. Quarta ponit̄ in manus dñi quam
homo dat viduis ⁊ orphanis ⁊ illos quos pudet mēdicare. ⁊ qui ma
gnum defectum ſuſtinēt ꝓpter honorem temporalem. p̄cipue autem
quam dat amicis ⁊ cognatis ⁊ indigētibus. Vñ illud. Et carnem tu
am ne deſpexeris. Cato. Ignotum tibi tu noli p̄ponere notis. Quin
ta eſt que ponit̄ ſupra cor domini. cum homo dimittit offenſas ſibi

illatas verbis iniurijs ⁊ rebus ablatis. Vñ Dimittite ⁊ dimitteť vo
bis. Sexta poniť in os domini. quando quis offert ad aram pro poſ
ſe ſuo de rebus iuſte acquiſitis. vbi offerť ſacroſanctū corpus domini
pro ſalute viuorū ⁊ mortuoruꝫ Et cum quis dat ſacerdotib᷒ elemoſy
nam cuiuſcūq; ꝓfeſſionis. vel ad calicē vel ad ornamentū ⁊ decorē do
mus domini. Vñ apl's. Operemur bonum ad oēs dum temꝑus ha
bemus. maxime aūt ad domeſticos fidei ⁊ doctores ſcꝫ ſacerdotes q̄
ſunt illuminatores fidei. Septima eſt cum qua chriſtus totus veſtiť.
que datur pro mortuis qui ſunt in purgatorio. Vñ in libro Macha
beoꝝ. Sancta ergo ⁊ ſalubris eſt ⁊c. ſancta ꝑ cōpaſſione. ſalubris ꝑ e
lemoſynarū largitione. Vñ Mattheus. Date elemoſynam ⁊ mūda
erit vobis omnia. Daniel. Redime elemoſynis peccata tua Bernar
dus. Elemoſyna data in vita eſt lucerna q̄ illuminat aīam ne cadat
in tenebras eternas. Idē. O homo ieiunas in hoc nō differs a diabo
lo q2 ipſe nunq̄ comedit. ſi vigilas ipſe nunq̄ dormit. ſi cōtinens es
ipſe nunq̄ coit. ſi ſilentiū tenes ipſe nūq̄ verbis defluit. in hoc maxie
ſolum diabolum ſuperas ſi elemoſynis operam preſtas. Beda fru
ſtra adoraturus manus ſuas ad deum expādit q̄ manus ſuas ad ſub
ueniendū ꝓ poſſe ſuo pauperi nō oſtendit. Apl's. Pietas ad oīa valꝫ
Nam ſi quis lubricū carnis patiť vapulabit ſed nō peribit. Hierony
mus Nō memini me legiſſe aliquem damnatum eſſe in hoc ſeculo q̄
vitam duxit liberalem. Gregorius. Nunq̄ eſt vacua manus a mu
nere aut ꝓpter munus. vbi eſt archa cordis repleta bona voluntate.
Auguſtinus. Qui dat propter preſentem pudorem: vt interpellan
tis tedio careat. rem ⁊ meritum perdit. Vn⁹.
Da facie leta ſine leticia faciei. ſcilicet tue
Si dederis perdis rem meritumq; rei.
Vñ apl's. Hilarē datorē diligit deus. Aug⁹. Elemoſyna ē res ſcā au
gēs pñtia ⁊ minuēs pctā. ſeparās a demonib᷒. iungēs angelis. ⁊ eſt q̄
ſi murus inexpugnabilis circa aīam. Thobias. Magna fiducia ē e
lemoſyna corā deo oībus facientib᷒ eā. Idē Elemoſyna ab omī pecca
to liberat. ⁊ nō ſinit aīam introire in tenebras eternas. Salomō. Si
cut aqua extinguit ignē. ſic elemoſyna pctm̄ Elemoſyna em̄ extinguit
ignem peccati. ignē ire dei. ⁊ ignē totius gehenne

Iam dictum eſt de elemoſyna duplici. ſcꝫ ſpirituali ⁊ corporali.
et de ſpēbus eius cū auctoritatib᷒ probatis. Nūc dicendu eſt de
ſuffragijs q̄bus ſacerdos animabus exiſtentibus in purgatorio teneť
ſuffragari. quorum elemoſynis vſus eſt ⁊ vtitur quibus animabus
purgandis in penis purgatorij annus pro die ſtatuitur in penitentia
in hac vita neglecta vel non pacta. que anime ſunt tercia pars eccleſie

expectantes in purgatorio liberationem. Exemplum de filijs iſrahel
per deſertum tranſeuntibus quadraginta annis, quod quadraginta
diebus tranſiſſent ſi contra deum non peccaſſent. Tripliciter em̄ dici-
tur eccleſia ſcꝫ in hoc mundo militans, in celo triumphans, in purga-
torio expectans vt predictum eſt liberationem, quibus quattuor mo-
dis precipue poteſt ſubueniri. Verſus.

Miſſa, preces, dona, ieiunia, quattuor iſta
Abſoluunt animas quas purgans detinet ignis.

Qui ignis ⁊ cetere pene purgatorij grauiores ⁊ acerbiores ſunt quaꝫ
omnes pene martyꝝ ⁊ omnia genera tormentoꝝ que in hoc mūdo a
tyrannis potuerūt excogitari ⁊ adinueniri, quarū aīarum numerus
oīm hoīm viuentiū multitudinē excedit. Unde Auguſtinus. Neſcit
quid petit qui purgatoriū petit. O deus q̄ꝫ dulce erit in hoc ſeculo ſa-
tiſfacere. Dico q͛ eſt grauius in purgatorio eſſe q̄ꝫ diu oculus pōt clau-
di vel aperiri, q̄ꝫ illa pena quā habuit btūs Laurentius in craticula.
Unde vna lachryma de puro corde plata plus purgat q̄ꝫ decem anni
in purgatorio, tamē inter duo mala minus malū eſt eligendū Unde
aīe clamant: vt Job Miſeremini mei miſeremī mei ſaltem vos ami-
ci mei q͛ manus dn̄i tetigit me. Duplex em̄ manus in hoc loco intel-
ligit̄. ſcꝫ manus tangentis id eſt in purgatorio aīas purgans expectā-
tes liberatōem. ⁊ manus damnātis ſcꝫ in inferno Uñ Machabeoꝝ
Sancta ergo ⁊ ſalubris eſt cogitatio ꝑ defunctis exorare, ſancta ꝑ cō-
paſſionē charoꝝ. ſalubris per elemoſynarū largitōem ⁊ orōem fideli-
um. ⁊ precipue ſacerdotū quibus aīe cōmittuntur. q͛ elemoſyne ſunt
cibus animarum, oratio vero potus. Jeiunia fidelium magna refec-
tio ⁊ cōuiuia peregrinatio charoꝝ, penarū alienatio ⁊ ereptio. Indul-
gentia vero eis data prodeſt prout hic meruerūt dum viuerēt. Unde
legit̄ in cōmendationibus animarum. Deus qui ſoli competit medi-
cinam preſtare poſt mortem id eſt indulgentiam, quia ibi aīme ſunt
de foro eccleſie expectantes liberatōem. ſcꝫ in purgatorio, quas manꝰ
domini tetigit vt dictum eſt. Pre omnibus aūt remedijs quibus a-
nimabus exiſtentibꝰ in purgatorio poteſt ſubueniri miſſa ꝓcellat Uñ
Gregorius. O q̄ꝫtum ⁊ viuificuꝫ donum dei, q͛ nunq̄ꝫ diuina cele-
brant̄ myſteria, quin ibi cōcurrāt duo virtuoſa opera ſcꝫ vnius pecca-
toris cōuerſio, vel ad minus vnius aīe de purgatorio liberatio Unde
caueant heredes parentum ⁊ charorum mortuorum cōmiſſarij teſta-
mentorū ⁊ maxie ſacerdotes ⁊ ceteri q̄bus aīe cōmittunt̄. vel quoꝝ
elemoſynis vſi ſunt vel vtūtur, ne aliquo modo eis hec remedia ſub-
trahant vel differāt. q͛ eoꝝ viaticū eſt quia pro furto ⁊ ſummo ſacri-
legio eis reputat̄. Quia ꝑmo mortaliter peccant in deum qui eas ſan-

guine ſuo redemit. Scđo in ſanctos ꝛ in omnes angelos. de quoꝛum
collegio ſunt dum liberant. Tercio peccant in oĩes aĩas exiſtẽtes in
purgatoꝛio. qꝛ impediũt eaꝝ abſolutõem. Quarto peccãt in omnes
chꝛiſtianos viuos. ꝑ quibꝫ aĩe liberate a penis oꝛarent ꝛ intercederẽt
ad deum. Pꝛo quibꝫ negligentijs tales ſi nõ ſatiſfecerint in pñti gra
uiter punientur ꝛ in futuro ſeculo damnabũtur

SEquit vt ſupꝛa dcm̃ eſt: vt quis paſtoꝛ ſit ſedulꝰ. ꝛ fidelr ſollici-
tus ꝑ grege ſibi cõmiſſo ſcꝫ ꝑ viuis ꝛ ꝑ defunctis ꝛ nõ ꝑſonarũ
acceptoꝛ qꝛ chꝛiſtus generalr vno codẽqꝫ ꝑcio id ẽ ſanguĩe oĩs rede-
mit: vt mereant a dño directe cõmẽdari dicẽte Euge ſerue bone ꝛ fi-
delis. qꝛ ſuꝑ pauca fuiſti fidelis ſupꝛa multa te cõſtituam

SUo ergo oꝛdine cenſet ille q̃ ſemꝑ abſens eſt a cura ſua nec ꝑeſt
vt paſtoꝛ. nec regit vt mercenarꝰ In illo eſtimo oꝛdĩe in quo nul
lus oꝛdo ſed ſempiternus hoꝛroꝛ inhabitat. Bernardꝰ Miroꝛ cleri-
cos aliud eſſe q̃ꝫ qđ apparẽt in veſtitu ꝛ habitu. aut quantulũ ſunt cle
rici. geſtu ꝛ actu neutrũ exercẽt. nec regũt ſe vt clerici deberẽt. nec pug-
nant vt laici. ſed inoꝛdinate plures ex eis viuũt contra canones ꝛ ſta-
tuta eccl'e cõfundentes ſeipſos ꝛ totius cleri honeſtatẽ. Et qꝛ hic cum
omnibꝫ peruerſe viuentes moꝛibꝫ ꝛ vita participãt omni pena in fu-
turo punient. Vñ Oꝛigenes. Vnũquodqꝫ qđ eſt pcm̃ habet ſuũ de
moniũ. ꝛ vnũquodqꝫ demoniũ habet ſuũ ſuꝑpliciũ. Attendite ergo o
vos ſacerdotes ad quid vocati eſtis electi ꝛ conſtituti vt dictuꝫ eſt. et
ſeruite deo in ſanctitate ꝛ iuſticia Unde apl's. Nõ em̃ vocauit vos do
minus in immũdiciã ſed in ſcĩficatõem. Idẽ. Hec eſt em̃ voiũtas dei
ſanctificatio vrã: vt ſciat vnuſquiſqꝫ vas ſuũ id ẽ coꝛpꝰ in ſcĩficatione
poſſidere. qꝛ ambulãs in via ĩmaculatã id ẽ ĩ caſtitate mẽtis ꝛ coꝛpo De castitate et mun
ris. hic mihi miſtrabit in tãti coꝛpis miſterio. ꝛ ego dñs exaudiã euꝫ. dicia sacerdotum
Auguſtinꝰ. Quid ꝓdeſt ſi caſtitas ſeruat in coꝛꝑe ꝛ mẽtis integritas
intus polluit in mẽte. Ceſarꝰ. Virgitas in coꝛꝑe nihil ꝓdeſt ſi chari-
tas a coꝛde diſcedat ꝛ humilitas. nec iã carnis ĩtegritas ſeruat ſi ani-
mus tumoꝛe ſuꝑbie coꝛripit Bernar. Suꝑba caſtitas nõ eſt ꝟa caſti
tas ſꝫ oꝛnatũ diaboli ꝓſtibulũ. Augꝰ. Aĩaduertite o vos ſacerdotes
in quãta puritate ꝛ tremoꝛe debetis accedere ad iſtđ ſacrificiũ. ad qđ
chꝛiſtꝰ acceſſurꝰ ſanguinẽ ſudauit ꝑ anguſtia. vbi iꝑe ſacerdos mirabi
liter ꝛ ineffabilr obtulit Vñ dicatis cũ ꝓpheta. In toto coꝛde meo ex
quiſiui te. Coꝛ mũdũ crea in me deꝰ id ẽ reſtaura. ꝛ ſpm̃ rectũ innoua
in viſceribꝫ meis: vt te ꝑfecte diligere ꝛ digne laudare merear

QUid ergo dđmꝰ eſt de ſacerdotibꝫ manifeſte cohabitãtibꝫ cũ muli
eribꝫ. vel adulteris vl' foꝛnicatõibꝫ vl' ꝓꝑꝛias oues violãtibꝫ vel e
bꝛioſis vel laſciuis. ꝛ ſecularibꝫ pluribꝫ negocijs ꝛ vanitatibꝫ impli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

catis! Cōmittimus eñ cōſciētijs epiſcopoꝝ ⁊ eoꝝ ꝑlatis. Hierony-
mus. Alieni erroris nō eſt noſtꝝ reddere rōem. ſed ꝑlatoꝝ. Bernard⁹.
Integritatis tue ſis diligēs explorator. non aliene. Quid ergo de illꝰ
iudicandū eſt qui ſpōſam chriſti violant! Hieronym⁹ Sicut ſceleſti-
bus eſt ſacroſcām eccleſiā temerarie deſtruere ꝙ̄ domū plebeiam. ita
ſceleſtibus eſt ſpōſam chriſti violare ꝙ̄ ſpōſam proximi. Gloſa ſuper
leuiticum. Cum diabolus ſuper omni peccato gaudeat maxime con-
gaudet fornicationi. ⁊ maxime in ſacerdotib⁹ ⁊ religioſis q̄ ſunt mini-
ſtri altaris. Hieronymus. Acerbiora gehēne tormenta ſunt quibus
fornicatores ⁊ adulteri debentur. Idem. Quid tibi cū mulierib⁹ tu
ſacerdos qui ad altare dei famularis. ⁊ in cuius loco ſtas! Dic ſacer-
dos qui eiſdem labijs oſcularis filiū ꝟginis. q̄bus oſculat⁹ es filiā ve-
neris. O iuda oſculo tradis filiū hoīs. Bernard⁹. O ſacerdos corp⁹
tuū efficitur quotidie ſepulchrū chriſti. quō ex ore tuo egreditur falſi-
tas ꝑ quod ingreditur tanta veritas ſcꝫ ipſe chriſtus! quomodo ocu-
li tui aſpiciūt vanitatem qui inſpiciūt tantam veritatem! quare ma-
nus tue extendūtur ad illicita que tractant tenentem oīa! quare te in-
gurgitas ebrietate q̄ plen⁹ eſſe deberes dei bonitate. Aug⁹. Si ſacer-
dos ſit vas incōtinētie ⁊ libidīs iuxta filiū ꝟgīs in altari ſtatuet ido-
lum veneris. ⁊ ſi cū ore polluto ꝓfert ꝟba canonis. os eñ ei⁹ amaritudi-
ne ⁊ dolo plenū eſt. Quis eñ oret cū labijs. tamē in faciē expuit ſalua-
toris ⁊ cū ꝑſumit ſumere corpus dñicum in os eius pollutū. leui⁹ eēt
ei ꝙ ꝓijceret ipm in lutū. Bernard⁹ Uere ſacerdotes q̄ in carne ābu-
lant deo placere nō pñt q̄ placere meretrici cupiūt ⁊ ꝑſumunt. Idem.
Turpiſſimū eſt manus deo dedicatas ⁊ ſacro criſmate cōſecratas pu-
dendis mulieꝝ ingerere. ⁊ poſt hoc ſacroſcm̄ corpus dñicum tangere
Canon. Nullus ꝑſumat audire miſſam a ꝑſbytero quē ꝓ certo noue-
rit habere cōcubinā. Auguſtin⁹ in decre. xl. c. de vita ꝑſbyterorū dt ꝙ
plus placet deo rugitus leonū ſiue mugitus boum ⁊ grūnit⁹ porcoꝝ
ſiue ſuū. ꝙ̄ cantus ꝑſbyteroꝝ cantantiū luxuriantiū. Gregori⁹ in de-
cre. xl. ca. Si q̄s ꝑſbyter dyacon⁹ vel ſubdyaconus iacuerit in infamia
fornicatōis. inhibeo ei introitum eccleſie. donec ſatiſfaciat de mala fa-
ma ſua deo ⁊ populo. ⁊ ſi nō ſatiſfaciat. inhibeo vobis ne aliq̄s veſtꝝ
audeat officiū eius. q2 oēs benedictōes eius conuertuntur in maledi-
ctiones teſtāte Malachia ꝓpheta. Maledicā inq̄t benedictionib⁹
veſtris. q2 manus veſtre plene ſunt ſanguine. Bernard⁹. O ꝙ̄ teme-
rarium ⁊ ꝙ̄ nephariū eſt pollutis manib⁹ tractare filiū ꝟginis et ore
ſordido ſumere. Que mens nō rapitur ad exceſſum! quis auditus nō
terretur. vbi mundi precium ꝓijcitur in ſterquilīniū. id eſt in os im-
mundi ſacerdotis. Mirum eſt ꝙ talis tūc nō veretur angelū dei ſta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

re iuxta ſe qui ſecet eum per medium Et tales bñ poſſunt vocari pſby
teri Suſanne. Auguſtinꝰ O tu indigne ſacerdos noli plus me affli/
gere peccãdo, Plus em̄ me vulnus peccati tui ledit. ꝗ vulnus lateris
mei. Idem Magis delinquūt qui iam regnantem in celis ꝯtemnūt
peccando ſcꝫ indigne corpus chriſti tractando ⁊ ſumẽtes. ꝗ qui cru/
cifixerunt eum ambulantem in terris. nõ quaſi crucifigentes ſed qua
ſi ranti ſacramenti indigni cõfectores ⁊ preſumptuoſi preceptores qꝛ
illi ſemel deum crucifixerunt in terris. iſti quantuꝫ in eis eſt, indigne
tractantes ⁊ ſumentes quotidie crucifigunt Ambroſiꝰ. Qui indigne
chriſtū ſumit. idem eſt ac ſi ipm̄ interficiat Augꝰ Melius eſt ſpūalia
penitus omittere ꝗ indigne tractare vel tãgere. Idem. Inter oīa mi/
ſericordie dei opa q̄ ab initio impẽſa ſunt ſaluti hoīm nihil mirabili
us nihil excellẽtius ꝗ ꝙ pro mūdo crucifixus ē dñs Leo papa Ma
gis admirãda eſt dei humilitas ꝗ ſua maieſtas. Augꝰ. Minima gut
ta ſanguis chriſti ſuffeciſſet ad redemptõem generis humani. Sꝫ iō
maior copia ſanguinis eius data eſt vt copioſior clareſceret chriſti af/
fectus nos diligentis. Unde Bernardꝰ. Patet em̄ amor chriſti nos
diligentis in vulnere lateris.

Attende ergo o homo quantū pro te datum ſit. ⁊ maxime tu ſa
cerdos q̄ corpus ⁊ ſanguinem tractas dñi. Timendum vero ē.
ꝙ dñs tales ſacerdotes indignos vt dictū eſt nõ exaudiat ſed magis
eū ad iracundiã ꝓuocant. Uñ illud Prouocauerūt eū filij eius ⁊ nõ
filie. ſed belial in ſordibꝫ id ē in pctīs. ideo dñm nõ placant ſed magis
offendūt eū Nam etiã loca ſacra que tangūt ⁊ calcant. ꝗdiu ſunt in
pctīs obſtinati cõtaminant Bernardꝰ. Sacerdos ſine offenſa viuat
qui ꝓ offenſis iudicem deū interpellat. ne offenſum potius ad iracū/
diam ꝓuocet ꝗ cõpeſcat. Augꝰ Manus p̄iudicium deus in mūdo
non patitur ab hominibus viuētibus ꝗ a ſacerdotibꝫ carẽtibꝫ ſciẽtia ⁊
bona vita Idem Placet plus deo vlulatus canū vel luporꝫ ꝗ cãtus
inimicorꝫ id eſt clericorꝫ malorꝫ. Gregoriꝰ Nihil eſt ꝙ tantū offendit
eccleſiam dei ꝗ ꝙ indigni aſſumãtur ad regimē aīarum Uñ prelati
quidam nunc temporis parū curant, quos iam ad ordines recipiant
vel admittant. vel q̄bus in ſacerdotes ꝓmouendos manus imponãt
vnde laici iam clerum vilipendūt. ⁊ claues eccleſie minime curant to
tam ꝗ dignitatem ſacerdotum. qꝛ negligeãtes ⁊ ceci ſunt duces corū
et ductores cecorum. Uñ apl's. Cauendū eſt ne cū alijs p̄dicauerim
et ipſe reprobꝫ efficiar. Predicãt q̄dam nõ mechandū ⁊ ipſi mechan
tur. nõ furandū ⁊ ipſi furãtur. ⁊ cetera vitia tam ꝟbis ꝗ factis inor/
dinate viuentes ꝑficiunt. Hec oīa p̄dicta prelatis cõmittimus. ⁊ ec/
cleſiaſtice correctioni corrigenda.

O Uos ergo prelati ꝑ presbyteri in vobis pendent anime veſtroꝝ
ſu bditorum vobis cōmiſſorum. Preſbyter dicitur quaſi pbens
ſcet gregi ſibi cōmiſſo verbo 7 vite bono exemplo etiam pro poſſe tē/
porale ſubſidium. 7 nō tantū querat lucrum rerū tpalium. ſed anima
rum pro quibus filius dei mortem ſuſtinuit Unde dicit dominus.
Ouē perditam de manu paſtoris requiram
L Egitur in tercio libro regum. Cum r egina Saba in aula ſalo/
monis eſſet intuita ordies miniſtrantiū ad mēſam regalē 7 om
nem ornatū curie 7 familie ꝑ omnibꝯ laudauit ordinem pincernarū.
erāt eñ vnius habitus Aula ſalomonis ſignificat ecclam. regina mē
ſam ſcȝ ſummi regis id eſt altare in quo cōficit tractatur 7 ſumit. 7 fi/
deliter miniſtrat ſacroſcm̄ corpus chriſti. cui menſe diuerſi ſacerdotes
deſeruiūt 7 angeli infiniti q dicūtur ꝟtutes celoꝝ. Hui9 mēſe ſcȝ alta
ris ſacerdotes ſunt pincerne. ideo debēt eē vni9 habitus. id eſt vni9 ſcē
cōuerſatōis in aula ſummi regis: vt poſſint dicere cū pſalmiſta In do
mo domini ambulabimus cū ꝯſenſu id ē in dei volūtate. Qui pincer
ne ſcȝ ſacerdotes ꝑ omnibꝯ ſunt electi 7 cūſtituti ad diuina libamina
inſundendo 7 ad honorē ſummi regis 7 familie id ē fidelibꝯ ꝓpināda
Uñ eis dr̄ ꝑ ꝓphetā. Mundamini q fertis vaſa dñi id ē preꝑate illi
corda vrā in omni ꝟtute 7 mūdicia interi9 7 exterius. interius ꝑ chari
tatē. exterius ꝑ bonā famā 7 boneſtā cōuerſatōem: vt digni ſitis bibe
re de manu dñi vinū vini meri pleni9 mixto Pſal. Calix meus inebri
ans q̄ȝ pclarus eſt. Cātícoꝝ. Bibite vinū qd̄ miſcui vobis ſcȝ in mea
paſſione ſanguie 7 aqua de meo latere ꝓfluēte. 7 inebriami vino mee
dilectōis. nō tm̄ dico mero ſȝ meraciſſimo ſcȝ illi9 vue de q̄ legit vt bi/
berēt ſanguinē vue meraciſſimā id ē ſanguinem filij ꝟgis intemerate
Uue dico illi9 vitis q dixit. Ego ſum vitis ꝟa 7 pater me9 agricola eſt
Nobilis eſt vinea in qua pr̄ celeſtis agricola ē. nobil vitis fili9 dei eſt.
nobiles palmites ſcȝ apl̄i. nobile vinū ei9 cui9 ſacerdotes ſunt pincerne
ſcȝ illi9 ſciſſimi vini id ē ſanguis chriſti q ꝓfluxit de torculari qd̄ dñs
ſolus in ara crucis dū pateret mortē calcauit q oibus ſcȝ ſanguieȝ vue
predicte in eū credētibꝯ ꝓpinaret meraciſſimū quē aſſumpſit hō fact9
de mūdiſſima carne glorioſe ꝟginis marie
E ya vos ſacerdotes pincerne veri ſalomonis id ē ieſu chriſti 7 ca/
merarij 7 diſpēſatores myſterioꝝ dei diligēter attēdite in q gra/
du 7 dignitate ſitis cōſtituti ſcȝ ſuꝑ oia bona dñi. Uñ Auguſtinus.
Quid de9 pl9 facere potuit ſacerdotibꝯ q̄ȝ ſeipm̄ creare tractare ſume/
re 7 miſtrare! Ergo redite ad corꝛ inſpicite illō inſigne priuilegiū vrē
dignitatis. Quicȝ eñ ſunt dignitates ſacerdotū ꝑ ceteris Prim dr
ſacerdos quaſi ſacris dotatus ſcȝ ſacris ordinibꝯ. qr ipe eſt in ſummo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

gradu qui eſt ſacerdotium. Sc̄do quaſi ſacris deditus. id eſt ſacra/
mentis ad ſacrificāda ſacramēta. Nā ipſe ſacrificat ſacroſcm̄ corpus
dominicū v̾bis ſignis ꝓdigijs ⁊ cetera ſacramēnta. Tercio d̾r quaſi
dās ſacra. Dat em̄ baptiſmū. cōfeſſionē. penitentiā. indulgenciā. eu/
chariſtiā. benedictionē. ⁊ extremā vnctionē. Quarto d̾r ſacerdos qua
ſi ſacra docēs. docet em̄ verba ſancti euangelij ⁊ articulos recte fidei.
Quinto d̾r ſacer dux quaſi ducatū prebens ⁊ iter populo dei ad reg/
na celorū verbo ſane doctrine ⁊ vite bono exemplo. Un̄⁹.
Sacris dotatus. ⁊ ſacris deditus atq̄
Sacra docens. ſacra dans. ⁊ dux eſto ſacer eſto ſacerdos
Bernardus. Elegi mihi in ſacerdotem dignū manſionis habitacu/
lum in vaſe vitreo. quia licet vitrum de vili materia ſit. tamen proba
tur clarius ſuper aurum ⁊ argentū. ſic quilibet ſacerdos q̄uis ſit pec
cator tamen pie fertur omnibus alijs rebus. regib⁹ ⁊ p̄ncipibus. ⁊ eſt
dignior omni creatura. Uos eſtis genus electum. gens ſancta. regale
ſacerdotium populus acquiſitionis non ſolum temporalis electiōis.
ſed eterne predeſtinationis. Elegit vos autem dominus ante mundi
conſtitutionem qui nondum etatis eſtis predeſtinati. Et eſt notādū
ꝗ predeſtinatio nihil aliud eſt q̄ꝫ gratie vel glorie preparacio. id eſt
gratie in preſenti ⁊ glorie in futuro. Unde Auguſtinus ſuper illo ver
bo. Elegi ⁊ preelegi. O preſbyter ſiue ſacerdos. ſi deus ſic te elegit. red
de ratiooem villicationis tue. quid vel quod in hoc ſeculo elegeris
dum deus vltionem a te requiret. quia ſcriptum eſt. Cui plus dona/
uit plus requiretur ab eo.

O Ueneranda ſacerdotuꝫ dignitas ſi digne ſacerdotaliter vixeri/
tis intra quoꝝ manus velut in vtero v̾ginis filius dei incarna
tur. O celeſte myſteriū quod ꝑ vos pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſcūs tā mira/
biliter oꝑatur. ꝗ vno eodemq̄ momēto idem deus qui preſidet in ce
lo. in manib⁹ veſtris eſt ſacrificiū. Gregorius. Hoc tam inſigni p̄uile
gio ſtupet celum. miratur terra. veretur homo. horreſcit infernus. cō/
tremiſcit diabolus. veneratur angelica celſitudo. Quid ergo retribu/
am domino pro omnib⁹ his que retribuit mihi. Uerbi gratia. Iſte q̄
creauit me. dedit mihi creature ſe qui creauit me ſine me. creat mediā
te me Quid ergo retribuam domino pro tam ſingulari dono ſacerdo
tij mihi impenſo. quod eſt datū optimū ⁊ donum perfectū. quaſi di/
cat neſcio niſi duo minuta ſcꝫ corpus ⁊ animam. corpus in ſeruituteꝫ
et aīam in laudē. Un̄ pſal. Lauda aīo mea dn̄m.

C Onſiderate ergo mirabilem veſtre excellentie dignitatē. ꝗ vos
deus nō ſolum pre cetero genere ordinauit. ſed etiam pre cūctis
creaturis quas ad laudem ⁊ gloriaꝫ nominis ſui creauit. Unde dn̄s

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Ego conſtitui te ſuper gentes ⁊ regna: vt euellas peccati maculam ⁊
edifices corda hoīm penitentiā agere volentium. ⁊ diſperdas errores
et plantes virtutes in animabus viuificandis. Unde dominus Ego
vos elegi de mūdo ⁊ poſui vos ad gratiā vt eatis volendo. ⁊ fructuꝫ
afferatis fideliter operando. ⁊ fructus veſter maneat in eternum con
gregando. Bernardus. Nullus fructus charior deo eſt ꝙ fructus a-
nimarum pro quibus mortem ſuſtinuit filius dei. Qui em̄ deo in oī
bus hominibus lucrantur aīas per baptiſmum regenerant per cōfeſ-
ſionem. ⁊ per penitentiā reuocant. ⁊ eos ſacramēto euchariſtie cibāt.
quaſi dicat. nullus niſi ſacerdotes. Malachias. Labia ſacerdotum
cuſtodiūt ſcientiā ſcꝫ dei quia angelus domini exercituum eſt. Ange
lus in conuerſatione. angelus in diuinarū gratiarū actione. angelus
in arbore charitatis. angelus in ſubiectōis humilitate Salua reuerē
tia angeloꝝ quorū infinitus eſt numerus. dico ꝙ maiores eſtis ꝙ an
geli. ⁊ precellitis dignitatem eorū largo modo loquendo. Cui nanqꝫ
angelorū tradidit deus qd̕ datum eſt ſacerdoti ſcꝫ Quodcunqꝫ liga-
ueris ſuper terram erit ligatum ⁊ in celis

Nota due claues ſunt. ſcꝫ ſciētie ⁊ poteſtatis. date a dn̄o beato
Petro ⁊ ceteris hoībus. nō omnibꝫ ſed ſolis ſacerdotibꝫ ⁊ ſuc-
ceſſoribꝫ ſuis. licet em̄ ſolus deus peccata remittat. tamen nūqꝫ vel ra
ro ſine ſuis miſtris. id eſt ſacerdotibꝫ. Qd̕ pōt ꝓbari ꝑ leproſos quos
cum dn̄s mundaſſet dixit. Ite oſtēdite vos ſacerdotibꝫ. humiliter o-
bedite ⁊ dum irent mūdati ſunt. Probari etiam poteſt ꝑ lazaꝝ. queꝫ
cum dn̄s ſuſcitaſſet dixit diſcipulis ſuis. ſoluite eū ⁊ ſinite abire. Et q̄
re ipſe dn̄s nō ſoluit eū a vinculis cordaꝝ qui ſoluerat euꝫ a vinculis
mortis. ⁊ quare nō iuſſit mariam ⁊ martham ſorores eius ſoluere vl̕
iudeos cognatos eius q̄ erāt ei ꝓpinquiores debito naturali. ꝙ diſci-
puli domini. Per hoc euidenter patet ⁊ ꝓbaꝫ ꝙ ſolis ſacerdotibꝫ da-
ta eſt poteſtas a dn̄o ligādi atqꝫ ſoluēdi. Ecce quāta dei benignitas ⁊
ſacerdotū dignitas. qꝛ ipſe dn̄s quādoqꝫ ꝑ malos bonū opatur. ⁊ hoc
ideo ne claues eccleſie a fidelibꝫ paruipendanꝫ qꝛ ſi aliqn̄ ſacerdotes
nō habēt ex merito. tamē habent ex officio dignitatis. ⁊ ſi quis ſacer-
dotū indignus ſit. qd̕ abſit. hoc ſibi nō tibi

Ecce quāta poteſtas vobis ſacerdotibꝫ data eſt. qꝛ lingue veſtre
claues celi facte ſunt. Bernardus. O quantā dignitatē cōtulit
vobis deus! Quāta eſt p̄rogatiua ordinis ſacerdotalis Pretulit vos
regibꝫ terre. p̄tulit hūc ordinem omnibꝫ hominibꝫ. immo vt altius lo
quar. p̄tulit vos angelis. thronis dominatōibus. Sicut em̄ nō ange
los ſed ſemē apprehendit abrahe ad faciendā redemptionem. ſic non
angelis ſed hoībꝫ ſcꝫ ſolis ſacerdotibꝫ corpis ⁊ ſanguinis ſui cōmiſit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

conſecrationem. ¶ Nota ꝙ ſunt quinqꝫ verba ſacerdotis ſtantis ad altare dicentis verba canonis. Hoc eſt em̄ corpus meum. quibus verbis dominus dedit vim conficiendi in cena prelatis. vel in lanceatione ſanguine ⁊ aqua de ſuo latere profluente dicebat. Hoc facite quotienſcunqꝫ ſumitis in meam cōmemorationem. id eſt ob mei amoris memoriam quem exhibui in cruce paſſus pro vobis. Tunc em̄ vt dicit Bernardus Celi celorum aperiūtur. ⁊ ipſe chriſtus qui eſt in ſinu patris mox venire dignatur in manus ſacerdotis. cui virtutes celoꝝ deſeruiunt. ⁊ panis in altari in verum corpus chriſti ⁊ vinum in eius ſanguinem cōuertitur ⁊ tranſmutatur ⁊ ſub modica forma panis totus ⁊ verus deus ⁊ homo eſt. Unde Eſaias. Uere tu es deus abſconditus ſcꝫ in hoc pane vt medicina ſub nebula. Pſal. Mirabilia opa tua domine. ſcꝫ in hoc ſacramento corpis ⁊ ſanguis tui. ⁊ anima mea cognoſcet nimis. ſcꝫ credendo firmiter

CUm ergo tante dignitatis ſit ſacerdos ꝙ creator ſit ſui creatoris ⁊ totius creature. ipſum pdere vel damnare inconueniens ē. Unde Iſidorus. Sicut patrem interficere filiū impoſſibile eſt. ſic creatorem perdere creaturā incōueniens eſt. Sicut in eccleſia reliq̄e ſcōrum quorum aīe in celis condūtur. ſic ipſe deus requieſcit in corde digni ſacerdotis. Auguſtinus. Elegi ⁊ preelegi mihi cor digni ſacerdotis in habitaculū dignū mee manſionis tanqꝫ in vaſe vitreo. Licꝫ vitrum ſit de vili materia tamen ſplendidius eſt auro ⁊ argento Sic ſacerdos prelucet dignior ⁊ maior corā deo ⁊ omnibꝫ hoībus regibus et pncipibꝫ huius mūdi in ſua dignitate. Uñ honorādi ſunt ſacerdotes. quibꝫ deus tantam in mūdo pre omnibꝫ hoībus cōtulit grām et honorē. Uñ dñs Qui vos audit me audit. ⁊ q̄ vos ſpernit me ſpernit. Apl̄s. Qui vos cōturbat ſcꝫ indebite iudiciū portabit q̄cunqꝫ eſt ille. Zacharias Qui vos tāgit ſacerdotes offendit pupillā oculi mei Et dñs in pſalmo. Nolite tāgere chriſtos meos quos ⁊ ꝓphetas vocat dñs. ⁊ in ꝓphetis meis nolite malignari

LEgit in Alexandro rege magno ꝙ cum venit hieruſalem ad expugnandam eam. occurrit ei ſacerdos iudeorum in ornatu pontificali queſiuit rex q̄s eſſet. ⁊ dictū eſt ei ꝙ eſſet ſacerdos altiſſimi ipſe vero deſcendens ab equo humiliter inclinādo honorauit eū ⁊ ſic iudei per eum obtinuerunt grām regis Quantomagis ſacerdotes chriſtianorum huius temporis honorandi ſunt. qꝛ ipſe deus honoratur in ipſis cuius camerarij ſunt ⁊ miniſtri. Unde Salomon. Dabit illis ſcꝫ ſacerdotibꝫ electum dei donum ⁊ ſors in tēplo dei altiſſimi ſcꝫ ſors duplex grē ⁊ glorie De ſorte grē. pſal. In manibꝫ tuis ſortes mee id ē ordo ⁊ vita electoīs. De ſorte glorie. Daniel Stabis in ſorte tua

in finem dierum. Uñ Sapieñ. Ecce cõputati ſunt ſcʒ ſacerdotes in/
ter filios dei ⁊ inter ſanctos ſors illorum eſt ſcʒ ſacerdotũ. Merito er
go gaudete ⁊ benedicite vos ſacerdotes dñi dño. laudate ⁊ ſuperexalta
te euʒ in ſecula. qui vos ad tantam gloriam elegit.

Venit filius homis querere ⁊ nõ ſeducere. ſaluare ⁊ nõ diſſipare
ſicut mali prelati. De quibꝫ Sapieñ. Durũ eſt iudiciũ his qui
male intrãt. durius his qui poſtq̃ʒ intrauerũt male viuũt duriſſimũ
his qui male preſunt. Tres em̃ ſunt queſtiones. quomodo intraſti.
quõ vixiſti ⁊ quomodo rexiſti De primo Amice quomodo huc intra
ſti. nõ habẽs veſtam nuptialem. Si forte canonice intraſti. nõ p ꝑcuʒ
violẽtias. nõ per preciũ. non per conſanguinitatem. adhuc reſtat qua
intentõe. aut per charitatem. ant per cupiditatem. Si ꝓpter deum fa
ciat que dei ſunt ſicut qui venit ad forũ. faciat ea ꝓpter que venit Ac
ille obmutuit quia nõ precauit ſibi de hac queſtione qꝛ oculus eius e/
rat ſimplex. id eſt in tentio. igitur totum corpus erit tenebroſum Uñ
dñs. Mitte eum in tenebras exteriores. ¶ Secũda queſtio fit ꝓpter
Jſaiam. Tu q̇s es? quaſi q̃reret. q̇s hic? qualiter vixiſti in eccleſia tua
Si neſcis reſpõdere. ſequit̃ Apportari te faciã quaſi apportat̃ gallus
gallinacius. qui maior eſt aliȷs. Et maiores in eccleſia dei iam nihil
faciũt ſed minores. ¶ Tercia queſtio fit per Hieremiaʒ. Ubi ẽ grex
tuus qui datus eſt tibi pecus inclitum. id eſt valde glorioſum? Et ne
credas deum poſſe dubitat de aliqua oue dicit em̃. Adhuc tranſibũt
oues per manus numerantis. Si igitur non ſoluʒ pro vobis ſed pro
ſingulis ſubditis oportet rationem reddere. q̃ʒ duriſſimum putas iu
dicium erit omnibus qui preſunt? Tria ſunt quibus optime diabolũ
vincimus ſcʒ. ardens cogitatio. carnis mortificatio. ⁊ acuta oratio.
De primo Pſal. Jn meditatione mea exardeſcit ignis quo fugas di
abolum fulgur a choruſcantem. maxime ſi meditationes ſint de paſ/
ſione chriſti. De ſecundo Apoſtolus. Caſtigo corpus meum ⁊ in ſer/
uitutem redigo. De tercio Auguſtinus. Oratio humilis diuinũ pro
meretur auxilium. Chriſtus dicit per Ezechielem ad prelatuʒ Spe
culatorem dedi te domui iſrael. id eſt laicis. Unde valde neceſſe eſt
vt ſint lucidi paſtores. quia nemo poteſt in ſpeculo ſpeculari lutoſo.
Chriſtus eſt ſol. paſtor debet eſſe luna. luna autem non habet lumen
niſi a ſole. ita ſacerdos non debet recipere decorem a mundo. ſed tan/
tum a chriſto. Jtem ſacerdos qui pro nummis celebrat videtur dice/
re cum iuda. Quid vultis mihi dare ⁊ ego vobis eum tradam? ergo
nefas eſt vendere dominum ſuum. Cogita ꝙ ꝑmus ſeruus venditor
ſeipſum ſuſpendit. Judas em̃ nũmos miſit in templũ. Peiores ſunt
ſacerdotes q̇ denarios pro quibꝫ cantant mittũt in lupanar ⁊ in ven

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

trem ſuum. Judas ſemel chriſtū vēdidit ⁊ de hoc penituit. ⁊ tu forte
multotiens vendidiſti ⁊ nō penites. caue ne deſperans teipm̄ ſuſpen/
das. Bernardus. Uenient ante tribunal iudicis. audiet̄ pupilloꝝ ac
cuſatio ⁊ grauis allegatio quoꝝ vixerūt ſtipendijs. ⁊ nō diluerūt eoꝝ
peccata. Audi dn̄m dicentem. Uos comeditis peccata populi. Et ali
bi Paſce paſce. ſed nō dt̄ vende vēde. Itē O bone ieſu videt̄ cōtra te
cōſpirare vniuerſitas ꝑpl'i chriſtiani. Nā illi in ꝑſecutōe tua ſunt p̄mi
qui in eccl'a vident̄ gerere ꝑncipatū. Si q̄s de ꝑpl'o deuiat. ille ſolꝰ pe
rit. ſed ſacerdotis error multos perire facit ſi etiā nō obeſt q̄ꝫtū ꝓdeſt.
Bernardꝰ O ſacerdos corpus tuū efficit̄ quotidie ſepulchruꝫ chriſti
cur tūc ꝑ os tuū egredit̄ falſitas ꝑ qđ quotidie ingredit̄ ꝟitas. Cur o/
culi tui vidēt vanitatē q̄ quotidie aſpiciūt ꝟitatē. Cur manꝰ tue exten
dunt̄ ad illicita ⁊ inania. q̄ tenēt tenentē oīa. Cur te ingurgitas ebrie
tate q̄ totꝰ plenꝰ debes ēē ſobrietate. Rogo ergo te vt fugias oēm va̅i
tatē. ne in futuro cōdēneris ꝑ ꝟitatē Tāto vtiq̄ꝫ grauiꝰ cades ab alto
quāto excellentius polles dignitatis officio. Idē Bernardꝰ. O dn̄e
paſtores tui mutati ſunt in tonſores. agni in lupos defenſores īdiſſi
patores. q̄ deberēt ēē ſobrij q̄tidie ſunt ebrij. q̄ p̄lati pylati. q̄ caſti īce/
ſti. q̄ paſtores ſeductores. Nōne totiēs repetitū eſt. Petre amas me
paſce oues meas. q̄ſi dicat. niſi me ꝑfcē diligas id ē plꝰ q̄ꝫ te. tua ⁊ tuos
nō intromittas te de cura iſta. nec tu ſacerdos ⁊ maxie paſtor ꝓ ouibꝫ
pro q̄bꝫ effuſus ē ſanguis meus Bernar. Nō debet alioꝝ ducatū ſuſ
cipe q̄ nō vult alios bn̄ viuēdo preire Nullꝰ ita vilipēdit officiū ſuū ſi
cut clerici Fabri ⁊ agricole mane ſurgūt. ſꝫ nō ipi. dormiūt eī̄ vſq̄ꝫ ad
meridiē. Bernar. Ut ſacerdotibꝫ miſeris ꝓditoribꝫ ſocijs. q̄ chriſtum
iteꝝ quantū in eis ē crucifigūt ⁊ ſanguinē teſtamēti pollutū ducunt.
Qui manibꝫ pollutis. oculis īpudicis. ore venenato. corde impudico
dū ad reuerēdū ſacramētū nō reuerēter accedūt. āgelos aſſiſtētes offē
dūt ⁊ de ſingulari medicīa ſibi miſerabil'r acquirūt eternā dānatōeꝫ
Cauete vobis p̄latuli. voratores vt catuli mortē nō attēditis. q̄ fauo
rē vēditis Dant̄ nūmi. ꝓcurant̄ ꝑuuli. ſcꝫ idiote. irregulares. excōica/
ti giezite. ebrioſi. luſores. nūq̄ꝫ caſti. ſꝑ īceſti. ve vobis ve ⁊ ſꝑ ve.

O minꝰ trāſiēs de h̄ mūdo ad prēm. eccl'am quā ſuo ſacratiſſimo
ſanguīe redemit fribꝫ ſuis ſcꝫ ſacerdotibꝫ regendā cōmiſit dicens
Exiui a prē ⁊ veni in mundū. iteꝝ relinq̄ mundū ⁊ vado ad prēꝫ. vos
oues meas cuſtodite ꝓ q̄bꝫ ſanguis meꝰ effuſus ē Quāta ſit dignitas
ſacerdotal' ſcꝫ officij ⁊ ordis audiamꝰ ⁊ videamꝰ Quātumcūq̄ꝫ cū̄ ſit
aliq̄s bonꝰ. tn̄ nō p̄t cōficere corpꝰ chriſti niſi ordiatꝰ fuerit vt officiū ſa/
cerdotal' exhibeat miſteriū dei āt ē officiū tribuere ⁊ bn̄dictōes Unde
Augꝰ. Sacerdotes nō ꝓpria ꝟtute bn̄dicūt. ſꝫ q2 chriſti figurā gerūt

et propter eum qui in ipſis eſt benedictionis tribuūt plenitudinem.
O ſacrum ⁊ celeſte myſterium quod per vos pater ⁊ filius ⁊ ſpūs ſan
ctus mirabiliter oꝑatur. credimus ꝙ poſt deum non eſt tanta gratia
et poteſtas ſicut eſt veſtra. Unde Bernardus. Super poteſtate vrā
et tam inſigni priuilegio veſtro ſtupet celum. miratur terra. contremi
ſcit diabolus. abhorret infernus. veretur homo. veneratur plurimuꝫ
angelica celſitudo. ꝙ vno eodemq́ȝ momento deus qui preſidet in ce
lo in manibus veſtris ⁊ in ſacrificio. Sed vnde hoc dulciſſime ⁊ pijſ
ſime ieſu vt ſacerdotes qui ſunt vt nos ꝯmiculi ⁊ puluis ⁊ cinis te p̄/
ſentem habere mereant̄ pre manib9 pre oculis qui totus ⁊ integer ſe/
des ad dexterā patris. qui vnius hore momento a ſolis ortu vſq́ȝ ad
occaſum ab aquilone vſq́ȝ ad auſtrū preſto es dn̄e. Certe nō ex debito
non ex merito. ſed ex volūtatis tue beneplacito preꝑaſti in dulcedine
tua pauperi deus ſcȝ ſacerdoti. Hec eſt vere celeſtis indulgētia. hec ē
tumulata gloria. hec eſt vera ſuꝑexcellēs gratia. ſacerdotē deū tenere
in manibus. nullis angeloꝝ. nullis archangeloꝝ. nullis ſpiritib9 ſed
hominibus. nō omnibus. ſed tantum ordini veſtro commiſſam eſſe cre/
dimus celebratōem tāti myſterij: vt cōſecrat9 in ſacerdotē ꝓſus idipſȝ
cōficiat in altari qđ chriſt9 in cena paſchali. In altari quippe ſacerdotuꝫ
ore ⁊ manib9 cōficit̄ chriſti corp9 nō creat̄ nō naſcit̄. ſed qđ totū in dex
tra patris eſt. eſt totū in manib9. totū in ore ſumētis. vnus in multis
et in diuerſis. O ſacerdos tu es ſacer dux. ſacra docēs. ſacrū dās. Sa
cer dux in exhortatōe ſacra docēs in ꝑticipatōe carnis ⁊ ſanguis chri/
ſti ſacꝝ dās ꝓ deo exemplū viuēdi ceteris. Ut ampli9 moueatis imo
vt magis icaleſcas in amorē tui redemptoris voluit chriſt9 vt iugiter
coleret̄ ꝑ tuū myſteriū quod ſemel offerebat̄ in mundi p̄ciū. ⁊ perē/
nis illa victima viueret in memoria ⁊ ſempꝫ erit in gloria patris. Un̄
Moyſes rogauit dn̄m quondā dicēs. oſtēde mihi teipm̄ dn̄e verum
Sed tibi nō ſolū oſtendit̄ ſed in manib9 ſe totū tradit. Delectari er/
go debes o tu ſacerdos ⁊ gaudere in ſacramēto altaris in cui9 cōfeſſio
ne fidelis miniſter inuenit̄ in medio pris ⁊ filij ⁊ ſpūs ſancti. aſtanti/
bus ex omni latere ſuꝑnis ordinib9 ſacramentū ꝑnotabile myſteriuꝫ
ſuꝑexcellentis glorie. videt ⁊ ſentit ſacerdos filiū dei fratrē ſuū ⁊ amā
tiſſimū cuius veraciter carnē ⁊ ſanguinē tenet. vn̄ Pſal. Narrabo in
quit nomē tuū frib9 meis. Uidet ⁊ ſentit ſpm̄ ſcm̄ a prē ⁊ filio ꝓceden
tē domeſticū eſſe ſociū factorē ⁊ diſpēſatorē ſuū qȝ ipſe ꝯe ꝯſolator eſt
penitentiū ⁊ aduocatus oim̄ in ſe ſperantiū. Uidet verū deū ⁊ ſentit
ſpūalr̄ angelos ⁊ oēm celi celoꝝ ſenatū ſibi applaudentē: vt cōciuis co
rū aſſcribi mereat̄. Ibi q̄ȝ celebrat̄ familiare colloquiū inter deū ⁊ moy
ſen amicū ſuū id eſt fidelem miniſtꝝ. Penſa igit̄ iugiter amplectere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

ſuauiter. repone feliciter quid audis ꝙ agis quid legis ꝙ tenes. Ca
lix ſepulchꝝ chriſti. Patena lapidē ſuppoſitū. Corꝑale ſudariū. Sub
ſtractoria ⁊ corꝑalis lintheamia qb9 iuolut9 fuit chriſt9 ſignificāt. Ho
ſtia quā vides nō eſt panis ſed caro ⁊ ſanguis ei9 q̄ pepēdit in cruce ꝓ
mūdi vita. Jā oculis tuis vides panē angeloꝝ q̄ neſcit putreſcere. nō
vadit in ſeceſſuz ſ3 ducet te in excelſuz. illuc reducet te vn̄ retraxit ima
ginē. Hoc itaq3 ſacramentū ab eterno in celo repoſitū. ſed diabolo pe
nitus celatū ꝓphetis qbuſdā reuelatū ſollicitudini ⁊ ſcitati vr̄ē eſt tra
ditū ⁊ ꝑ oīa donatū. Quis vidit talia. videāt oculi ne mirent. q2 oīa
ſicut voluit fecit. O ſacerdotes quātū eſt ꝙ in eleuatōe manuū vr̄āꝝ
capita regū inclinant. q2 reges ⁊ regine vobis munera offerūt. Oīs ec
cleſia vos p̄rēs ꝯfitet ⁊ expectat interceſſores In quoꝝ ꝑuilegiatōe a-
moris ꝑmium datū ⁊ dcm̄ eſt Petro. Paſce oues meas in ſingulari
tate ꝑtātis datū eſt ⁊ dictū eſt apl'is. Qdcunq3 ligaueris ſuꝑ terrā ⁊c̄
Penſate quantū ē hoc maximū ſc3 ſi ad ligatōem angeloꝝ aſcenſus
hoīm expectaret q̄ꝫtū ergo ſi ad arbitriū hoīm aſcēſus inclinat ange-
loꝝ. Audite vr̄i officij dignitatē. cautelā ⁊ ꝯſtantiā. cū dixit elegi vos
⁊c̄. officiū: vt cū dixit eatis. vt cū dixit fructū afferatis. Cōſtantiaz: vt
cum dixit. fructus veſter maneat. Uobis etiā dcm̄ eſt. Jte in vniuer-
ſum orbem ⁊c̄. Electi ergo eſtis vt eatis. ergo periculoſum ē vobis ſta
re. periculoſius ſedere. periculoſiſſimū eſt iacere.

Recordor me legiſſe ꝙ accidit in Burgundia. cū ſacerdos q̄dam
venirect ad ſynodū tranſiēs ꝑ mediū nemoꝝ obuium habuit di
abolū in figura hoīs transfiguratum. quem cu3 ſalutaſſet tradidit ei
lr̄ām quandā clauſam tradendam eam epiſcopo ⁊ vniuerſis rectori-
bus in illa ſynodo cōgregatis. quā cū aperuiſſet epūs in p̄ſentia oīm
fecit legi. Tenor aūt illius lr̄ē erat iſte. Rectores tenebraꝝ rectorib9
eccleſiarum ſalutē. Mandamus vobis ꝙ multo diligimus vos q̄a
quodcunq3 vobis cōmittitur. ad infernū cum magnis glomeratōib9
deſtinatis. Jtem alibi fuit dictū epiſcopo ꝑuerſo a chriſto dn̄o. Quā-
do mihi reduces aīas quas cū prauo exēplo damnificaſti. Bernard9.
Timeant clerici miniſtri eccl'arū q̄ in terris res ſcōꝝ quas poſſident
tam inique gerūt: vt ſtipēdijs q̄ ſufficere debeāt minime cōtēti. ſuꝑflua
quib9 egeni ſuſtētari deberēt. impietate ſacrilegij ſibi detinēt ⁊ ī vſus
ſuꝑbie atq3 luxurie victū pauꝑꝝ cōſumere nō verent. duplici niq̄ta-
te peccātes ſc3 ⁊ ꝙ aliena diripiūt ⁊ ſacris in ſuis vanitatib9 ⁊ turpi-
tudinib9 abutuntur. Heu hodie nō paſcūt paſtores oues. ſed ſeipſos
propter quod cōminatur eis dn̄s damnatōem. Ezechielis. xliiij. Ue
paſtoribus hieruſalem. q2 paſcebant ſeipſos. nō oues paſcuntur a pa
ſtoribus a quibus paſci deberēt. Un̄ Bernardus. Cōuenit bonitas

amabilem. ſcientia diſcibilem. diſciplina imitabilem reddũt Sciẽtia
et diſciplina bonitatẽ attraquũt ſciẽtia corrigit ꝛ diſciplina paſcit. De
bet aũt quilibet plat⁹ ꝛ religioſus ꝛ cleric⁹ q̃ alijs preeſt ſollicit⁹ eẽ quõ deo
placeat in puritate cõſciẽtie. Bernard⁹. Mãducare ſpũaliter corpus
chriſti. eſt paſſionis ꝛ redemptõis eius attẽtius recolere. ſacra benefi
cia ad ſumendũ ſuauiter in cõſcientia. ꝛ recolendũ fideliter in memo/
ria. Auguſtinus. Quotidie corpus chriſti ſumere nõ laudo nec vitu/
pero. Hoc eſt ſignum ſepe cõmunicandi. cũ de perceptõe huius ſacra
menti timor ſeruilis minuit. ꝛ incendiũ charitatis plus augmentat
Sed per hoc aliqui retrahũtur cum de cõmunicatõe deuotionem et
conſolationẽ ſingularẽ nõ ita ꝑcipiunt. prout eis beneplacitum foret
Et hi magis ſua q̃ȝ dei ſui vidẽtur querere

O Venerabilis ſanctitudo manuũ ſacerdotũ. o felix exercitium.
o mũdi vere gaudiũ. vbi ima ſummis iũgunt. cũ chriſt⁹ tractat
chriſtũ ſacerdos dei filiũ. tibi delicie ſunt eẽ cũ filijs hoim. Vñ Petr⁹
in canonica Vos eſtis gen⁹ electũ. regale ſacerdotũ. gẽs ſcã. ꝓpl's acq̃ſi
tionis Aug⁹. Vos eſtis inq̃t genus electũ nõ ſolũ electõe tꝑalis pla/
tionis. ſed vt ſpero electõis eterne ꝑdeſtinatõis. Vñ apl's. Elegit eos
ante mũdi cõſtitutõem. qui nõdum erãt niſi ꝑdeſtinati. Aug⁹. Quõ
elegit eos ante mũdi cõſtitutõem q̃ nõdum erant niſi predeſtinando
Gregorius. Predeſtinatio nil aliud eſt q̃ȝ gratie pñtis ꝛ glorie futu
re pregatio. Aug⁹. Quattuor eñ req̃runt ꝓprie ad prepatõem grẽ p̃
ſentis ꝛ predeſtinatõem glorie future. Primũ eſt volũtas tribuẽtis.
Secundũ eſt libertas volũtatis. Terciũ eſt ꝑdeſtinatio nõ exiſtentis
Quartum eſt meritũ accipiẽtis alioq̃n nec grã in pñti. nec ſequatur
gloria in futuro. Vñ Apoſtol⁹. Quos ꝑſciuit hos ꝑdeſtinauit cõfor/
mes fieri imagini filij dei ſcȝ ſacerdotis in rãti myſterij miſterio. Idẽ.
Quos ꝑdeſtinauit hos ꝛ vocauit. ꝛ quos vocauit hos ꝛ iuſtificauit.
quos iuſtificauit illos ꝛ magnificauit. ¶ Gloſa. In predeſtinatõe
eſt grã. in vocatõe potẽtia. in iuſtificatõe leticia. in magnificatõe glo
ria. vñ vos ſacerdotes eſtis genus electum

AUguſtinus. O preſbyter ſiue ſacerdos ſicut deus te elegit ꝛ pre
elegit reddere rõem villicatõis tue in quã vel qđ tu in hoc ſecu/
lo elegeris dũ deus electõem a te req̃ret nõ eſt dubium dare an ſacer/
dos ſit angelus vel diabol⁹. Si vixerit in caſtitate corpis ꝛ aĩe ꝛ hu/
militate eſt angelus. ſi vixerit ecõuerſo. eſt peior diabolo ꝛ hoc ẽ horri
bile valde malis preſbyteris O ſacerdotes conſiderate veſtre dignita
tis dulciſſime excellentiã q2 dominus vos ditauit pre oĩbus creatu/
ris. Honorãdi ſunt quippe ſacerdotes quib9 dñs tantã in mundo p̃
omnibus contulit gratiam ꝛ honorem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

SApientie. Ecce computati ſunt ſcȝ ſacerdotes inter filios dei. et
inter ſanctos ſors illoꝝ eſt ſcȝ ſacerdotū. Merito ergo gaudere
et benedicite vos ſacerdotes dñi dño. laudate ⁊ ſuperexaltate eū in ſecu
la. q̇ vos ad tantā dignitatē ⁊ grām elegit. Et grās agite ei ꝓ tantis
beneficijs pñtibus p̄teritis ⁊ futuris. ⁊ eternal'r t̄palib⁹ ⁊ ſpūalib⁹. et
rogate ſuppliciter dicentes. Cōfirma hoc deus qđ operatus es in nobis
per immēſam grām tuā in pñti. ⁊ preſta vt cū oībus nobis cōmiſſis
et oībus fidelib⁹ ⁊ cū omnib⁹ ſanctis ⁊ angelis tuis in futuro in reg-
no celoꝝ cōfiteamur noī ſcō tuo. ⁊ gloriemur in laude tua in eternum

DOminus noſter pontifex de veſtib⁹ ſacerdotalib⁹ myſticam Ut
ſummus ſacerdos camiſiam induit in almo vtero. ſcȝ btē Ma
rie v̄ginis. Miniſtri vero iudeoꝝ dederūt ei amictū alapis cōtextuȝ
Herodes albam. qñ illuſit cū alba veſte indutū. Miniſtri pylati cin
gulū qñ flagellis cediderūt eū. Dederūt ei phanonē. qñ ligauerūt euȝ
ad columnā. Stolā ſputis cōtextam. Caſulā quādo induerūt eū ve
ſte purpurea dicētes. Aue rex iudeoꝝ. Lanceā ꝓ baculo. Crucē ꝓ ſe
de epiſcopali. Spineā coronā ꝓ infula. Clauū in pedib⁹ ꝓ ſandalijs
Clauos in manib⁹ ꝓ anulo ⁊ chirotecis. Sicq; ornatus pontifex no
ſter p̄mo templū aſpſit. miſſam cātauit Hely Hely. poſtea indulgēti
am dedit dicēs. Pater dimitte illis ⁊c̄. Prelati temere credūt ſibi cū
cta licere Credidit ⁊ cayphas oē nefas ſibi fas. Ue miſero mūdo. ve
primo. veq; ſecundo.

Uerſus.

Ue per pontificum dedecus horrificum
Pontifices muti. de iure ſuo male tuti
Quāuis cornuti non audent cornibus. vti

NOta ſex vicib⁹ fudit chriſtus ſanguinē ſuū ꝓ nobis. Primo in
circūciſione. ⁊ hoc fuit noſtre redemptōis initiū. Scđo in orōe.
et hoc fuit noſtre redemptōis deſideriū. Tercio in flagellatōe. Quar
to in coronatōe. ⁊ hoc fuit noſtre redēptōis meritū. q̄ liuore eius ſa-
nati ſumus. Quinto in crucifixione. ⁊ hoc fuit noſtre redemptōis p̄ci
um. tūc eñ q̄ nō rapuit exſoluit. Sexto in lateris apertione. ⁊ hoc fuit
noſtre redemptōis ſacramentū. q̄ inde exiuit ſanguis ⁊ aqua. San-
guis in remiſſiōne pctōꝝ. ⁊ aqua ad lauachꝝ baptiſmi ſacrificandū

Finit ſtella clericoꝝ feliciter.

Sequitur carmē in laudē libelli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

In laudem libelli.

Aſpice preſentis O clerice dicta libelli
   Nomen paſtoris quiſquis habrre voles
Terrenis nunq̃ vel paucū rebus adhere
   Hunc mūdum ſpernen. celicas ſola pete
O quāta mentis acie perpendere debet
   Is qui paſtoris accipit officium
Ne pro diuitijs curā ſibi vendicet ipſe
   Et nō vt populo dogmate ſubueniat
Corde tuo dabit' merces cōdigna labore
   Apte ſi proprium texeris ipſe gregem
Illicitus ſi ceret amor te diuitiarum
   Letheas ditis ingrediere domos
Labitur ex vero ſi quis tuus agnus ouili
   Ad chriſti caulam dulcius hunc reuoca
Verus paſtor oues ad ſummū ducat ouile
   Terrenos cum artus ſpiritus exuerit;

Impreſſa Dauētrie p̄ me Jacobū de Breda. Anno dn̄i. M.CCCCC.ij. Ipſo die beati Frācīſci cōfeſſoris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
226 E 25